

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W KIELCACH

LKI.411.4.4.2024

Urszula Paździerz
Prezes Zarządu
Zakład Usług Komunalnych
w Piekoszowie Sp. z o.o.
ul. Czarnowska 54a
26-065 Piekoszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/005 – Zabezpieczenie jakości wód stanowiących źródło zaopatrzenia wybranych miast województwa świętokrzyskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. (dalej: Zakład lub ZUK), ul. Czarnowska 54a, 26-065 Piekoszów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Urszula Paździerz, Prezes Zarządu Zakładu (dalej: Prezes) od 1 września 2024 r. Poprzednio stanowisko Prezesa Zarządu Zakładu zajmował Andrzej Paździerz (dalej: były Prezes).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne do realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę. 2. Realizacja zadań związanych z zapewnieniem odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. 3. Wykonywanie obowiązków informacyjnych dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia i działania podejmowane w sytuacjach kryzysowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Marcin Sudół, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/102/2024 z 30 września 2024 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2023-2024 każde z ujęć wody miało ustanowioną strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej, na którym Zakład przestrzegał obowiązujących nakazów i zakazu. Wbrew art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³ nie zostały jednak prawidłowo oznaczone granice strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej ustanowionej na jednym ujęciu. W tym okresie Zakład nie wywiązał się z niektórych obowiązków wynikających z udzielonego mu zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Piekoszów. Nie przedłożył w terminie do 31 marca każdego roku za rok ubiegły Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów wymaganej informacji m.in. o jakości świadczonych usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, ich zasięgu, przyczynach i czasie usuwania. Ponadto do czasu kontroli nie była prowadzona ewidencja skarg i wniosków, wymagana ww. zezwoleniem.

W latach objętych kontrolą Zakład podejmował działania służące zapewnieniu odpowiedniej jakości wody na zarządzanych przez niego ujęciach wody. O jakości wody przeznaczonej do spożycia informował mieszkańców gminy Piekoszów, głównie poprzez zamieszczanie w tym okresie na stronie internetowej ZUK wyników badań próbek wody pobranych z wodociągów zaopatrywanych z zarządzanych przez niego ujęć. Jednak 22,5% takich sprawozdań z próbek badań wody (w ramach monitoringu wewnętrznego) z wodociągów zaopatrywanych z objętych szczegółową analizą ujęć wody nie opublikowano niezwłocznie, lecz w terminie od 22 do 84 dnia od dnia otrzymania takiej informacji. Dodatkowo sprawozdania z badań próbek wody pobranych w maju 2023 r. z wodociągów zaopatrywanych ze wszystkich ujęć wody zarządzanych przez ZUK zamieszczono na stronie internetowej Zakładu dopiero w trakcie kontroli, tj. po upływie 529 dni od ich otrzymania.

Udostępnianie informacji publicznych odbyło się z naruszeniem art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁴. Nie zachowano bowiem terminu rozpatrzenia dwóch wniosków ani terminu udzielenia informacji o przyczynach opóźnienia oraz planowanym terminie udostępnienia w przypadku jednej sprawy. Dodatkowo, nierzetelnie i ze znacznym opóźnieniem rozpatrzono jedną z trzech reklamacji dotyczących jakości wody z jednego z ujęć wody.

W związku z sytuacją mikrobiologicznego skażenia wody w styczniu 2023 r. Zakład zapewnił mieszkańcom awaryjne zaopatrzenie w wodę. Mieszkańców nie poinformowano jednak o zagrożeniu związanym z jakością wody i odwołaniu związanego z nim niebezpieczeństwa przy użyciu wszystkich sposobów przewidzianych w *Procedurze postępowania na wypadek skażenia wody oraz przerw w dostawach wody na terenie Gminy Piekoszów*⁵. Dodatkowo, pomimo wymogu wynikającego z ww. *Procedury*, nie został opracowany i rozpowszechniony harmonogram dostaw awaryjnych wody.

Zakład był organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym zapewnienia jej odpowiedniej jakości. Wyznaczono w nim komórkę organizacyjną i osoby odpowiedzialne za realizację tych zadań, które miały odpowiednie wykształcenie i/lub doświadczenie zawodowe i/lub odbyły stosowne szkolenia. Jednak do czasu kontroli NIK w aktach osobowych jednej z tych

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

⁵ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 0050.47.2022 Wójta Gminy Piekoszów z 15 czerwca 2022 r. w sprawie postępowania na wypadek skażenia wody oraz przerw w dostawach wody na terenie Gminy Piekoszów (dalej: *Procedura*).

osób nie był przechowywany podpisany przez nią zakres odpowiedzialności. Wykonywanie badań jakości wody zlecano podmiotowi zewnętrznemu, który ich wykonanie powierzał laboratorium badawczemu z przyznaną akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne do realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Opis stanu faktycznego

W latach objętych kontrolą Zakład prowadził zbiorowe zaopatrzenie w wodę na podstawie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Piekoszków wydanego przez Wójta Gminy Piekoszków⁷. W tym okresie gmina Piekoszków (reprezentowana przez Burmistrza Miasta i Gminy Piekoszków) była jedynym współnikiem Zakładu, w którym posiadała 100% udziałów. Przedmiotem działalności ZUK było wykonywanie zadań użyteczności publicznej, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸, a w szczególności m.in. pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody.

(akta kontroli str. 4-8)

Na 31 grudnia 2023 r. i 30 czerwca 2024 r. z sieci wodociągowej na terenie gminy Piekoszków o długości 189,2 km korzystało odpowiednio 16 158 i 16 334 mieszkańców, co stanowiło 99% (odpowiednio 16 316 i 16 492 mieszkańców) ludności tej Gminy.

W latach 2023-2024 mieszkańcy gminy Piekoszków zaopatrywani byli przez Zakład w wodę pochodzącą z pięciu ujęć podziemnych, tj.:

- ujęcia Piekoszków I, które stanowiły studnia nr 1 (zasadnicza) oraz nieeksploatowana studnia nr 2 (awaryjna); wydajność ujęcia wynosiła: 65 m³/godzinę, 1200 m³/dobę;
- ujęcia Piekoszków II, które stanowiła studnia nr 2; wydajność ujęcia wynosiła: 53,9 m³/godzinę, 1174,5 m³/dobę; nie była eksploatowana studnia awaryjna 1a (w aktualizowanym przez Zakład dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej planowane jest jej ustanowienie jako studni obserwacyjnej);
- ujęcia w Szczukowicach, które stanowiła studnia głębinowa; wydajność ujęcia wynosiła: 42 m³/godzinę, 693,5 m³/dobę;
- ujęcia w Górkach Szczukowskich – pobór wody podziemnej odbywał się przy pomocy studni głębinowej; wydajność ujęcia wynosiła: 42 m³/godzinę, 462,5 m³/dobę i 168 813 m³/rok;
- ujęcia w Lesicy – pobór wody podziemnej odbywał się przy pomocy studni głębinowej; wydajność ujęcia wynosiła: 39,60 m³/godzinę, 960 m³/dobę i 350 400 m³/rok⁹.

W latach objętych kontrolą właścicielem tych ujęć był Zakład, który również nimi zarządzał.

W ww. okresie uzdatniana była tylko woda pochodząca z ujęcia Piekoszków I (filtracja polegająca na wymianie jonów azotanów na jony sodu – usuwanie azotanów) i Górki

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Decyzja o sygnaturze: GR.7033.2.2015 z 12 czerwca 2015 r. – zezwolenie udzielone na czas nieokreślony.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.

⁹ Parametry poszczególnych studni podano zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi.

Szczukowskie (odżelazianie i odmanganianie poprzez filtrację na piasku kwarcowym).

Na 22 listopada 2024 r. Zakład był na etapie procedowania dokumentacji dotyczącej budowy ujęć w miejscowościach: Wincentów (do Starostwa Powiatowego w Kielcach złożona została dokumentacja hydrogeologiczna; ujęcie nie jest eksploatowane) i Rykoszyn (do Urzędu Miasta i Gminy w Piekoszowie została złożona karta informacyjna przedsięwzięcia celem akceptacji oraz został opracowany operat wodnoprawny na wykonanie urządzenia wodnego celem przedłożenia odpowiednim organom; ujęcie nie jest eksploatowane).

Ponadto mieszkańcy gminy Piekoszków byli zasilani wodą pochodzącą z ujęć znajdujących się poza terenem Gminy, tj. z ujęć z terenu gminy Kielce (jedna nieruchomość) oraz gminy Strawczyn (11 nieruchomości).

(akta kontroli str. 19-35, 154-155, 373-374)

Zgodnie z obowiązującymi w latach objętych kontrolą regulaminami organizacyjnymi ZUK¹⁰ w Zakładzie wyodrębniono komórki organizacyjne¹¹, którym przydzielono zadania związane m.in. z zapewnieniem właściwej obsługi eksploatacyjnej wydobywania oraz uzdatniania wody w celu zapewnienia ciągłości dostaw wody odpowiedniej jakości. Komórkami tymi były: Dział Eksploatacji i Rozwoju – od 1 czerwca 2021 r. do 1 marca 2023 r., Dział Eksploatacji – od 1 marca do 1 lipca 2023 r., Dział Rozwoju i Inwestycji – od 1 lipca 2023 r. Podstawowy zakres zadań i kompetencji przypisany ww. działom obejmował prowadzenie całokształtu spraw technologicznych Zakładu związanych m.in. z ujęciami wody, sieciami wodociagowymi, przepompowniami i pozostałymi obiektami wodno-kanalizacyjnymi oraz bieżącą kontrolę ich pracy; monitoring badań jakości wody surowej i uzdatnionej na ujęciach wody oraz wody sieciowej według obowiązujących aktów prawnych; zapewnienie dostawy wody pitnej spełniającej wszystkie parametry określone przepisami i pozwoleniami; zapewnienie dotrzymania przez ZUK wszystkich warunków zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych i innych decyzjach administracyjnych, ich aktualizacji i dostosowania do bieżących warunków i nowych potrzeb Zakładu; prowadzenie rejestru i archiwum dokumentacji eksploatacyjnej sieci; zarządzanie awariami sieci, ujęć wody¹²; zachowanie ciągłości dostaw wody¹³; organizowanie i kierowanie ekipami roboczymi dla usuwania awarii sieci wodno-kanalizacyjnej¹⁴.

W regulaminach organizacyjnych wskazano, że Zakład pełni rolę podmiotu realizującego zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie gminy Piekoszków¹⁵ zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁶.

(akta kontroli str. 9)

¹⁰ Regulaminy organizacyjne Zakładu Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. stanowiące załącznik nr 2 do zarządzenia 14/2021 z dnia 1 czerwca 2021 roku Zarządu Spółki pod firmą Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. w sprawie wprowadzenia Wewnętrznej Polityki Antymobbingowej oraz zmian w Regulaminie Organizacyjnym (obowiązywał od 1 czerwca 2021 r. do 1 marca 2023 r.) oraz załącznik nr 1 do zarządzeń: nr 7/2023 z dnia 01.03.2023 r. Zarządu Spółki pod firmą Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Zakładu Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. (obowiązywał do 1 marca do 1 lipca 2023 r.), 19/2023 z dnia 3 lipca 2023 roku Zarządu Spółki pod firmą Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym (obowiązywał od 1 lipca 2023 r. do 1 czerwca 2024 r.), nr 13/2024 z dnia 15.04.2024 Zarządu Spółki pod firmą Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym (obowiązuje od 1 czerwca 2024 r.).

¹¹ Wyodrębniona komórka organizacyjna podlegała bezpośrednio Zarządowi (Zarząd ZUK był jednoosobowy).

¹² Zapis obowiązujący tylko w okresie od 1 czerwca 2021 r. do 1 lipca 2023 r.

¹³ Zapis obowiązujący tylko w okresie od 1 czerwca 2021 r. do 1 lipca 2023 r.

¹⁴ Zapis obowiązujący tylko w okresie od 1 czerwca 2021 r. do 1 lipca 2023 r.

¹⁵ Na terenie Miasta i Gminy Piekoszków – zapis w regulaminach organizacyjnych obowiązujących od 1 lipca 2023 r.

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 757.

W okresie objętym kontrolą cztery osoby¹⁷ (dwie w całym okresie objętym kontrolą i dodatkowe dwie – od lipca 2024 r.) odpowiedzialne były m.in. za:

- sprawowanie codziennego nadzoru technicznego w celu prawidłowego funkcjonowania obiektów wodociągowych (ujęć, przepompowni i stacji uzdatniania wody), sieci wodociągowej;
- prowadzenie prac obsługi codziennej, tj. przeglądy urządzeń stacji i sieci, utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego na terenie obiektów wodociągowych oraz płukanie urządzeń filtrujących zgodnie z harmonogramem;
- wykonywanie prac bieżących na sieciach wodociągowych polegających na naprawie i regulacji urządzeń zamontowanych w obiektach wodociągowych, tj. hydrofory, odżelaziacze, chloratory, agregaty sprężarkowe, pompy, pływaki, armatury (zasuw, zaworów, itp.);
- zgłaszanie konieczności kapitalnych remontów lub wymiany elementów instalacji i urządzeń technologicznych, budowli i budynków na obiektach i sieciach wodociągowych¹⁸.

W *Zakresach odpowiedzialności i czynności* tych osób jako cel istnienia ich stanowisk wskazano zapewnienie prawidłowego funkcjonowania obiektów związanych m.in. z dostawą wody oraz sieci wodociągowej będącej w zarządzie Zakładu.

Trzy z tych osób (z czego dwie w okresie objętym kontrolą) miały zaświadczenia wydane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (dalej: PPIS w Kielcach) potwierdzające przeszkolenie w zakresie pobierania próbek wody. Jedna z tych osób, na stanowisku konserwatora była zatrudniona od 1996 r. Żadna z nich nie miała wykształcenia obejmującego kontrolowane zagadnienia.

(akta kontroli str. 10-18, 348)

W okresie objętym kontrolą nadzór nad tymi pracownikami sprawowały dwie osoby (jedna do 31 maja 2023 r., a druga od 1 lipca 2023 r.¹⁹) zatrudnione na stanowisku kierownika. Obie miały wykształcenie wyższe kierunkowe w zakresie m.in. zaopatrzenia w wodę²⁰. Dla każdej z nich został sporządzony zakres odpowiedzialności, przy czym zakres podpisany przez jedną z tych osób do czasu kontroli NIK nie był przechowywany w jej aktach osobowych, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości. Zakres odpowiedzialności i czynności*, który załączono do akt osobowych w trakcie kontroli NIK, osoba ta przyjęła do stosowania i przestrzegania z dniem 28 października 2024 r.²¹ Do czasu objęcia funkcji Kierownika Działu Rozwoju i Inwestycji (dalej: Kierownik) osoba ta była zatrudniona na stanowisku specjalisty ds. gospodarki komunalnej i sieci wodno-kanalizacyjnej. Zgodnie z *Zakresem odpowiedzialności i czynności* przypisanym jej na tym stanowisku była odpowiedzialna m.in. za prowadzenie całokształtu spraw technologicznych Zakładu związanych z ujęciami wody, sieciami wodociągowymi, przepompowniami i pozostałymi obiektami wodno-kanalizacyjnymi oraz współpracę z technologiem (osobą poprzednio sprawującą funkcję kierownika) w zakresie m.in.

¹⁷ Dwie zatrudnione na stanowiskach konserwatora obiektów i sieci wodno-kanalizacyjnych i dwie – na stanowiskach konserwatora, kierowcy.

¹⁸ Na 23 października 2024 r.

¹⁹ Nadzór dotyczący zadań związanych z zapewnieniem właściwej obsługi eksploatacyjnej wydobycia i uzdatniania wody w zakresie zapewnienia ciągłości dostaw wody odpowiedniej jakości (w okresie od 1 do 30 czerwca 2023 r. nadzór ten sprawował były Prezes).

²⁰ Jedna z tych osób miała ponad 10-letnie doświadczenie m.in. w wykonywaniu analiz laboratoryjnych, projektowaniu i doborze oczyszczalni ścieków, a druga – odbyła staż w spółce prawa handlowego jako specjalista ds. ochrony środowiska.

²¹ W *Zakresach odpowiedzialności i czynności* zgromadzonych w aktach osobowych ww. osób przypisano im odpowiedzialność m.in. za prowadzenie całokształtu spraw technologicznych Zakładu związanych z ujęciami wody, sieciami wodociągowymi, przepompowniami i pozostałymi obiektami wodno-kanalizacyjnymi; zapewnienie dostawy wody spełniającej parametry określone przepisami.

kontroli pracy ujęć wody pitnej, stacji uzdatniania, zapewnienie ciągłości dostaw wody do mieszkańców oraz właściwych parametrów wody.

(akta kontroli str. 10-18, 348)

W latach objętych kontrolą Zakład zlecał firmie zewnętrznej wykonywanie badań wody, która powierzała realizację tych badań laboratorium badawczemu z przyznaną akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji.

(akta kontroli str. 354-355, 399-429)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niezamieszczeniu *Zakresu odpowiedzialności i czynności* w dokumentacji osobowej pracownika zatrudnionego na stanowisku kierownika Działu Rozwoju i Inwestycji²², którego przyjęcie do realizacji pracownik potwierdził podpisem. Było to niezgodne z art. 94 pkt 9a ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²³ stanowiącym, że obowiązkiem pracodawcy jest prowadzić i przechowywać w postaci papierowej lub elektronicznej dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników (dokumentacja pracownicza). Ww. pracownik oświadczył, że podpisał przedłożony przez byłego Prezesa zakres czynności na to stanowisko. Specjalista ds. księgowości i kadr w Zakładzie oświadczyła, że były Prezes nie przekazał do kadr takiego zakresu celem przechowania w aktach osobowych pracownika, jak również nie otrzymała informacji, aby taki zakres czynności był podpisany.

(akta kontroli str.12-13, 327, 331-333, 348-349)

Odnosząc się do nieprzekazania do kadr podpisanego przez ww. osobę zakresu odpowiedzialności były Prezes wyjaśnił: *Z założenia dokumenty podpisane przeze mnie czy też dekreteowane trafiały do osób zajmujących się poszczególnymi sprawami w poszczególnych działach.*

(akta kontroli str. 167, 169)

Prezes wyjaśniła: *Informuję, że nie mam wiedzy, dlaczego przed 28 października 2024 r. nie był podpisany zakres odpowiedzialności i czynności przez Panią (...). W momencie, kiedy powzięłam wiedzę, że taki dokument nie został podpisany, zakres w formie papierowej zatwierdziłam i podpisałam, a Pani (...) przyjęła do stosowania.*

(akta kontroli str. 374-375)

Zakres odpowiedzialności i czynności został włączony do akt osobowych oraz przyjęty do stosowania i przestrzegania przez tego pracownika z dniem 28 października 2024 r. W związku z powyższym, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętych kontrolą Zakład był organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym zapewnienia jej odpowiedniej jakości. Wyznaczono w nim komórkę organizacyjną i osoby odpowiedzialne za realizację tych zadań. Osoby te miały odpowiednie wykształcenie i/lub doświadczenie zawodowe i/lub odbyły szkolenia. Jednak do czasu kontroli NIK w aktach osobowych jednej z tych osób nie był przechowywany podpisany przez nią zakres odpowiedzialności. Wykonywanie badań jakości wody zlecano podmiotowi zewnętrznemu, który ich wykonanie powierzał laboratorium badawczemu z przyznaną akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji.

²² Odpowiedzialnego od 1 lipca 2023 r. za zadania związane z zapewnieniem właściwej obsługi eksploatacyjnej wydobycia oraz uzdatniania wody w zakresie zapewnienia ciągłości dostaw wody odpowiedniej jakości.

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm.

2. Realizacja zadań związanych z zapewnieniem odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

Wszystkie eksploatowane przez Zakład ujęcia wody posiadały pozwolenia wodnoprawne na pobór wody. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody z ujęcia Piekoszów I i II oraz w Szczukowicach zostało udzielone na okres 20 lat, tj. do dnia 14 stycznia 2030 r.²⁴, w Górkach Szczukowskich – na okres 20 lat od dnia wydania, tj. do 11 kwietnia 2033 r.²⁵, w Lesicy – na okres 30 lat, tj. do 7 października 2049 r.²⁶ Ww. pozwolenia zostały udzielone Zakładowi pod m.in. następującymi warunkami:

- prowadzenia pomiarów ilości pobranej wody z ujęcia i zapisywania wskazań wodomierza zainstalowanego: w obudowie studni – raz na dobę (dotyczy ujęć Piekoszów I i II oraz w Szczukowicach), na rurociągu tłocznym w hydroforni – raz na dobę (dotyczy ujęcia w Górkach Szczukowskich), na wodociągu głównym w studni – raz na miesiąc (dotyczy ujęcia w Lesicy);
- prowadzenia i rejestrowania pomiarów poziomu zwierciadła wody podziemnej w eksploatowanych studni/ach: dynamicznego – raz na kwartał (dotyczy ujęć Piekoszów I i II oraz w Szczukowicach), dwa razy w roku (dotyczy ujęcia w Górkach Szczukowskich), cztery razy w roku (dotyczy ujęcia w Lesicy), statycznego – w czasie awarii i przerw w eksploatacji studni (dotyczy wszystkich ujęć wody);
- prowadzenia badań jakości pobieranej wody w zakresie: mętność, barwa, zapach, smak, odczyn pH, przewodność elektryczna właściwa, żelazo ogólne, mangan, jon amonowy, azotyny, azotany – raz na kwartał (dotyczy ujęć Piekoszów I i II oraz w Szczukowicach), barwa, mętność, odczyn, przewodność, smak, zapach – raz w miesiącu²⁷ (dotyczy ujęcia w Górkach Szczukowskich) oraz w zakresie: bakterie grupy coli, bakterie Escherichia coli – raz na kwartał (dotyczy ujęć Piekoszów I i II oraz w Szczukowicach), raz w miesiącu²⁸ (dotyczy ujęcia w Górkach Szczukowskich). Ponadto, w przypadku ujęcia w Górkach Szczukowskich, ww. badania należało przeprowadzać dwa razy w roku (monitoring przeglądowy) w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami, a także zakresem i częstotliwością ustaloną przez powiatowego inspektora sanitarnego.

Zakład prawidłowo wywiązywał się z obowiązków dotyczących prowadzenia i rejestrowania pomiarów poziomu zwierciadła wody podziemnej w eksploatowanych studniach oraz prowadzenia badań jakości pobieranej wody. Jednak pomiary ilości pobranej wody z ujęć Piekoszów I i II, w Szczukowicach oraz w Górkach Szczukowskich do końca maja 2023 r. (w czerwcu 2023 r. został zamontowany zdalny monitoring urządzeń na ujęciach, w tym ciągłego pomiaru ilości pobranej wody wraz z dobowymi ilościami wydobywania) prowadził tylko trzy razy w tygodniu. Kierownik wyjaśniła: (...) *pomiary ilości pobranej wody z ujęć Piekoszów I, Piekoszów II, Szczukowice, Górki Szczukowskie od stycznia 2023 r. do końca maja 2023 r. odbywały się co drugi dzień z wyłączeniem sobót i niedziel ze względu na wyznaczone dni eksploatacyjne w Zakładzie. Ze względów logistycznych i posiadanych mocy przerobowych byłoby niemożliwe wykonywanie realnych odczytów codziennie z włączeniem do tego dni wolnych od pracy. W dniach wolnych*

²⁴ Odpowiednio decyzje Starosty Kieleckiego o sygnaturach: GP.6223-14/10/11, GP.6223-15/10/11, GP.6223-13/10/11 z 14 stycznia 2011 r.

²⁵ Decyzja Starosty Kieleckiego o sygnaturze: GP.6341.24.2013 z 12 kwietnia 2013 r.

²⁶ Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Kielcach o sygnaturze: KR.ZUZ.1.421.193.2019.GP z 8 października 2019 r.

²⁷ Monitoring kontrolny.

²⁸ Monitoring kontrolny.

od pracy wyznaczony zostaje pracownik, który pełni dyżur telefoniczny tylko w razie wystąpienia awarii. Natomiast od początku czerwca 2023 r. wprowadzono w Zakładzie (...) zdalny odczyt pomiaru ilości wody, który pozwala na codzienny odczyt ilości pobieranej wody z w/w ujęć.

Były Prezes wyjaśnił: Pomiary ilości pobieranej wody prowadzone były codziennie, zaś odczyty odbywały się co dwa-trzy dni. Dzięki wprowadzeniu unowocześnienia polegającego na montażu nowych urządzeń, w tym rejestratorów odczyty mogły być prowadzone zdalnie. Wprowadzenie tego rozwiązania nie było możliwe wcześniej ze względów finansowych.

(akta kontroli str. 19-35, 128-131, 138, 141-142, 145, 148, 154-155, 166, 169)

W latach objętych kontrolą Zakład nie przedkładał Burmistrzowi informacji, o których mowa w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszów oraz nie prowadził ewidencji skarg i wniosków, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 124, 166, 169, 318, 320)

Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarządu Zlewni w Kielcach decyzjami z 2018 r. ustanowił z urzędu strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych Piekoszów I i II, Górki Szczukowskie i Szczukowice²⁹. Zobowiązano w nich użytkownika ujęcia wody do: umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o określonej treści; odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody; zagospodarowania terenu zielenią; odprowadzania poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody; ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze tych urządzeń. Dodatkowo zawarto w nich zapis o wprowadzeniu na terenie ochrony bezpośredniej zakazu użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją wody.

Strefa ochronna obejmująca teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych w miejscowości Lesica została ustanowiona rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego³⁰. W rozporządzeniu wskazano, że m.in.: na terenie ochrony bezpośredniej obowiązują zakazy i nakazy, o których mowa w art. 127 i 128 ustawy Prawo wodne; teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice oznaczyć zgodnie z art. 129 ust. 1 i 2 tej ustawy; granice terenu ochrony pośredniej należy oznaczyć zgodnie z art. 125 ust. 1 ustawy Prawo wodne; na terenie ochrony pośredniej zakazuje się m.in. wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi³¹; rolniczego wykorzystania ścieków; lokalizowania: zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt³², magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu³³, składowisk odpadów

²⁹ Odpowiednio decyzje z 13 sierpnia 2018 r. o sygnaturze: KR.ZUZ.1.4100.32.2018.DP, KR.ZUZ.1.4100.33.2018.DP, KR.ZUZ.1.4100.34.2018.DP, KR.ZUZ.1.4100.35.2018.DP.

³⁰ Rozporządzenie nr 12/2023 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych w miejscowości Lesica, gmina Piekoszów, powiat kielecki, województwo świętokrzyskie (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3233).

³¹ Z wyjątkiem wprowadzania do wód i do ziemi oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód i do ziemi bez oczyszczania zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami regulującymi tą kwestię.

³² Z wyjątkiem istniejących, jeżeli spełniają niezbędne kryteria środowiskowe, działają na podstawie wydanych, aktualnych pozwoleń i decyzji.

³³ Za wyjątkiem istniejących magazynów i rurociągów do transportu ropy naftowej lub produktów ropopochodnych, zbiorników przeznaczonych do magazynowania: gazu płynnego oraz magazynów butli gazu płynnego, oleju opałowego wykorzystywanego na indywidualne potrzeby grzewcze.

niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych, cmentarzy oraz grzebania martwych zwierząt, nowych ujęć wody³⁴.

(akta kontroli str. 48-55, 128-131)

Strefy ochronne ujęć wody stanowiły ok. 0,24%³⁵ powierzchni gminy Piekoszków.

(akta kontroli str. 281)

Strefa ochronna ujęć wody Piekoszków I i II, Szczukowice oraz Górki Szczukowskie obejmująca teren ochrony pośredniej wygasła z dniem 31 grudnia 2012 r. (na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw³⁶ stanowiącym, że strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.). Ujęcie Lesica było eksploatowane od listopada 2018 r. Zgodnie z art. 551 ust. 2 ustawy Prawo wodne, właściciele ujęć wody, dla których nie ustanowiono strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej, w terminie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy (tj. do końca 2022 r.) mieli obowiązek przeprowadzenia analizy ryzyka i złożenia wniosku o ustanowienie stref ochronnych obejmujących teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej, jeżeli było to uzasadnione wynikami tej analizy³⁷).

(akta kontroli str. 170-171, 224-227, 350)

Zgodnie z art. 133 ust. 3 ustawy Prawo wodne strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ustanawia się na podstawie analizy ryzyka obejmującej ocenę zagrożeń zdrowotnych z uwzględnieniem czynników negatywnie wpływających na jakość ujmowanej wody, przeprowadzoną w oparciu o analizy hydrogeologiczne lub hydrologiczne oraz dokumentację hydrogeologiczną lub hydrologiczną, analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu, a także o wyniki badania jakości ujmowanej wody. W analizach ryzyka, sporządzonych odrębnie dla każdego z ujęć wody, stwierdzono, że w przypadku ujęcia:

- Piekoszków I – nie ma potrzeby ustanawiania terenu ochrony pośredniej; Zakład otrzymał m.in. 17 lipca 2023 r. od Wojewody Świętokrzyskiego informację o konieczności sporządzenia dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej³⁸; ZUK zlecił wykonanie takiej dokumentacji, która jest w trakcie sporządzania; złożenie dokumentacji planowane było do końca 2024 r.;
- Piekoszków II – rekomenduje się wyznaczenie strefy ochronnej obejmującej teren ochrony pośredniej; ZUK otrzymał m.in. 31 lipca 2023 r. od Wojewody Świętokrzyskiego informację o konieczności sporządzenia dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej; Zakład zlecił jej wykonanie; złożenie dokumentacji planowane było do końca 2024 r.;
- Szczukowice – nie ma potrzeby ustanawiania terenu ochrony pośredniej; pismem z 16 października 2024 r. Wojewoda Świętokrzyski poinformował ZUK, że przedłożona analiza została poprawnie sporządzona;
- Górki Szczukowskie – nie ma potrzeby ustanawiania terenu ochrony pośredniej; pismem z 25 listopada 2024 r. Wojewoda Świętokrzyski poinformował ZUK, że przedłożona analiza została poprawnie sporządzona;

³⁴ Z wyjątkiem studni zastępczych lub awaryjnych w ramach zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych.

³⁵ Strefa ochronna obejmująca teren ochrony: bezpośredniej (ok. 0,01%) i pośredniej (ok. 0,23%).

³⁶ Dz. U. Nr 32, poz. 159, ze zm.

³⁷ Zmiana terminu (z trzech do 5 lat) wykonania analizy ryzyka dla ujęcia wody wprowadzona została art. 32 pkt 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, ze zm.).

³⁸ Wojewoda wskazał, że opracowanie to ma charakter dokumentacji hydrogeologicznej i podlega zatwierdzeniu przez właściwy organ administracji geologicznej oraz, że dokument ten jest podstawowym i najważniejszym opracowaniem w całej procedurze ustanawiania strefy ochronnej.

- Lesica – rekomenduje się wyznaczenie strefy ochronnej obejmującej teren ochrony bezpośredniej i pośredniej; pismem z 3 sierpnia 2023 r. Zakład otrzymał informację o opublikowaniu rozporządzenia ustanawiającego strefy ochronne ujęcia.

W każdej z analiz ryzyka wyznaczono możliwość zaistnienia różnego typu zagrożeń związanych m.in. z gromadzeniem, pobieraniem i dostarczaniem wody wraz z propozycjami działań służących ich kontroli/przeciwdziałaniu.

(akta kontroli str. 170-227, 437-456)

W toku przeprowadzonych w dniu 30 października 2024 r. oględzin stref ochronnych ujęć wód podziemnych Piekoszków I (studnia nr 1 i 2) i II, Górki Szczukowskie, Szczukowice i Lesica stwierdzono, że:

- na terenach ochrony bezpośredniej nie użytkuje się gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją wody (zgodnie z art. 127 ustawy Prawo wodne);
- wody opadowe lub roztopowe na terenach ochrony bezpośredniej były odprowadzane w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody (art. 128 pkt 1 ustawy Prawo wodne);
- tereny ochrony bezpośredniej były zagospodarowane zielenią (art. 128 pkt 2 ustawy Prawo wodne);
- ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody z terenów ochrony bezpośredniej były odprowadzane poza granicę ww. terenu, tj. zgodnie z art. 128 pkt 3 ustawy Prawo wodne (tylko na terenie ochrony bezpośredniej w Górkach Szczukowskich, Szczukowicach i Lesicy były budynki z urządzeniami sanitarnymi, z których ścieki były odprowadzane do szamb zlokalizowanych w granicach terenów ochrony bezpośredniej; Prezes i Kierownik wyjaśniły: *Zbiorniki na nieczystości ciekłe, na ujęciach wody Górki Szczukowskie, Szczukowice i Lesica, wykonane są jako zbiorniki bezodpływowe. W sąsiedztwie tych ujęć brak jest sieci kanalizacji sanitarnej, do której można byłoby odprowadzić takie nieczystości. (...) ponadto, że ze względu na wykonywanie pracy czasowej na ujęciach, korzystanie z sanitariatów przez pracowników przy obsłudze urządzeń na ujęciach jest sporadyczne, w związku z czym ilość tych nieczystości jest niewielka. Zbiorniki są opróżniane własnym wozem asenizacyjnym 1xkwartał w miarę potrzeb*);
- tereny ochrony bezpośredniej były ogrodzone (zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy Prawo wodne);
- na ogrodzeniach terenów ochrony bezpośredniej umieszczone były tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych (zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo wodne);
- tablice informujące o ujęciu wody podziemnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych na teren ochrony bezpośredniej ujęć wody Piekoszków I (dotyczy tylko studni I), Piekoszków II i Szczukowice były zgodne ze wzorem określonym w zał. nr 4 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody³⁹; na tablicach informacyjnych na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wody Piekoszków I (dotyczy tylko studni II), Górki Szczukowskie i Lesica, poza ww. informacjami, zamieszczone były logo ZUK oraz informacje o nazwie spółki i całodobowym numerze telefonu. Prezes i Kierownik wyjaśniły, że nie posiadają wiedzy w tej sprawie; były Prezes wyjaśnił: *Tablice na ujęciach były montowane przez rozpoczęciem przeze mnie pracy w Zakładzie. Tablice nie były wymieniane wcześniej, aby nie dublować kosztów ponieważ na 2024 rok zaplanowałem*

³⁹ Dz. U. poz. 1217.

rozpoczęcie procesu ujednolicania nazewnictwa i znakowania obiektów. Było to opóźnione w czasie ponieważ opóźnienie miał proces inwestycyjny związany z modernizacją automatyki procesów przemysłowych na przepompowniach ścieków oraz ujęciach wody. Nazewnictwo obiektów zostało przygotowane. Realizacja inwestycji związanej z modernizacją obiektów na dzień zakończenia mojej pracy w Zakładzie była w trakcie, więc po jej zakończeniu zapewne do końca doprowadzony zostanie proces ujednolicania nazewnictwa i oznaczenia obiektów; w trakcie kontroli NIK zostały zamontowane tablice zgodne z ww. wzorem;

- granice terenu ochrony pośredniej ujęcia Lesica nie zostały oznaczone tablicami zawierającymi informacje o ustanowieniu strefy ochronnej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 58-70, 139, 143, 146, 149-150, 156, 166, 169)

W latach objętych kontrolą w ZUK rozwiązania w zakresie awaryjnego zaspokajania potrzeb mieszkańców na wypadek konieczności zamknięcia ujęcia/ujęć wody uregulowane zostały w *Procedurze*. Zakres *Procedury* obejmował działania podejmowane przez Burmistrza Miasta i Gminy Piekoszów, Prezesa Zarządu ZUK oraz służby zarządzania kryzysowego zajmujące się zagadnieniem objętym *Procedurą*. Zgodnie z *Procedurą* m.in.:

- w przypadku wystąpienia sygnałów lub zgłoszeń dotyczących jakości wody prezes ZUK dokonuje oceny sytuacji: [1] jeżeli sytuacja nie niesie za sobą zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców Prezes Zarządu podejmuje działania w celu przywrócenia właściwej jakości wody w ramach posiadanych środków; [2] jeżeli sytuacja potencjalnie może stanowić zagrożenia dla zdrowia lub życia mieszkańców Prezes Zarządu Zakładu: [a] informuje Wójta o zaistniałej sytuacji; [b] kontaktuje się z Powiatowym Państwowym Inspektorem Sanitarnym;
- w sytuacji potwierdzenia zagrożenia Wójt Gminy zwołuje Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który podejmuje decyzje związane z zaistniałą sytuacją; w zależności od rodzaju i skali zagrożenia prace zespołu ukierunkowane powinny być na m.in.: poinformowanie mieszkańców gminy o zagrożeniach za pośrednictwem sołectw; okresowe wstrzymanie dostaw wody (w części lub całej sieci); zapewnienie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę; usunięciu źródeł zagrożeń;
- w celu poinformowania mieszkańców gminy Piekoszów o zagrożeniach związanych z jakością wody Prezes Zarządu ZUK podaje oficjalną informację, która jest rozpowszechniona poprzez: [1] stronę internetową Zakładu; [2] stronę internetową Gminy (NIK zwraca uwagę, że obowiązek ten nie jest możliwy do wypełnienia przez Prezesa Zarządu ZUK ze względu na fakt, że nie jest on zarządcą tej strony); [3] jest wywieszona na tablicach informacyjnych zlokalizowanych na terenie Gminy; [4] informacyjne ulotki rozpowszechnione przez sołtysów; [5] prasę lokalną;
- w celu awaryjnego zaopatrzenia w wodę podejmowane są następujące działania – w zależności od skali problemu: [1] dokonanie (o ile to możliwe) przełączeń w infrastrukturze technicznej na nieskażone źródła zasilania; [2] zorganizowanie dostaw wody pitnej przy użyciu atestowanych zbiorników i/lub butelkowanej wody pitnej; [3] zorganizowanie dostaw wody do celów gospodarczych przy użyciu środków własnych i wozów bojowych Ochotniczej Straży Pożarnej;
- w celu prawidłowego zorganizowania dostaw należy: [1] określić dla każdej miejscowości punkty dostaw wody; [2] opracować i rozpowszechnić harmonogram dostaw awaryjnych; [3] zapewnić środki transportu i osób do realizacji dostaw;

- po otrzymaniu pozytywnych wyników badań próbek wody ZUK informuje, niezwłocznie PPIS w Kielcach, w celu otrzymania akceptacji wyników badań; po uzyskaniu akceptacji przez PPIS informacja zostaje przekazana Wójtowi i odbiorcom; obowiązkiem ZUK jest poinformowanie odbiorców o odwołaniu niebezpieczeństwa związanego z występującym pogorszeniem się jakości wody i zamieszczenie komunikatów o pozytywnej ocenie przydatności wody do spożycia przez ludzi; poinformowanie odbywa się w identyczny sposób, jak w przypadku pogorszenia się jakości wody przeznaczonej do spożycia.

(akta kontroli str. 71-83, 132)

W latach 2023-2024 (4 listopada) Zakład nie wypłacał odszkodowań właścicielom nieruchomości położonych w strefie ochronnej ujęcia wód za szkody poniesione w związku z wprowadzeniem w niej zakazów, nakazów oraz ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wód⁴⁰.

(akta kontroli str. 133)

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wody na ujęciach wody zarządzanych przez ZUK w okresie objętym kontrolą służyły m.in.:

- nadzór nad jakością wody poprzez wykonywanie przez firmę zewnętrzną analiz prób wody w ramach monitoringu wewnętrznego;
- przeprowadzone w listopadzie 2024 r. prace polegające na czyszczeniu i dezynfekcji zbiorników retencjonujących wodę na eksploatowanych przez Zakład ujęciach Piekoszków II, Górki Szczukowskie, Szczukowice, na zbiornikach Zajączków (dla ujęcia wody w Lesicy) i Rykoszyn (dla ujęcia w Szczukowicach); ponadto planowana jest modernizacja ujęć wody w zakresie stacji uzdatniania wody na ujęciach Górki Szczukowskie, Piekoszków I; ww. prace wynikają z zawartej w maju 2024 r. pomiędzy miastem i gminą Piekoszków a wyłonionym w drodze przetargu nieograniczonego Zakładem umowy na: [1] *modernizację ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania wody w formule „zaprojektuj i wybuduj”*, [2] *czyszczenie zbiorników oraz modernizację urządzeń na ujęciach wody*, w ramach zadania pn. *Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Piekoszków* dofinansowywanego z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.

(akta kontroli str. 138, 141, 145, 148-149, 159-164, 282)

Z ustaleń kontroli wynika, że pobranie części próbek wody do badań z wodociągów zaopatrywanych z ujęć wody zarządzanych przez Zakład odbywało się w terminach innych niż określone w uzgodnionych z PPIS w Kielcach *Harmonogramach poboru prób wody w ramach samokontroli* na rok 2023 i 2024, tj.:

- w przypadku 2023 r. – próbki wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Górki Szczukowskie i Lesica zostały pobrane cztery dni po terminie wynikającym z ww. harmonogramu (20 listopada 2023 r. zamiast 16 listopada 2023 r.); próbki wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszków I i II oraz Szczukowice zostały pobrane dwa dni przed terminem określonym w ww. harmonogramie (14 listopada 2023 r. zamiast 16 listopada 2023 r.); próbki wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszków I i II, Górki Szczukowskie, Szczukowice oraz Lesica zostały pobrane 15 dni przed terminem określonym w ww. harmonogramie (10 maja 2023 r. zamiast 25 maja 2023 r.);
- w przypadku 2024 r. – próbki wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Górki Szczukowskie, Piekoszków I, Szczukowice, Piekoszków II i Lesica zostały pobrane: cztery (5 lutego 2024 r. zamiast 1 lutego 2024 r. i 26 sierpnia 2024 r. zamiast 22 sierpnia 2024 r.⁴¹) i siedem (21 marca 2024 r. zamiast 14 marca 2024 r.) dni po

⁴⁰ Odszkodowania, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne w związku z art. 471.

⁴¹ Dotyczy wyłącznie próbki wody pobranej z wodociągu zaopatrywanego z ujęcia Piekoszków II.

terminie wynikającym z ww. harmonogramu; jeden dzień (21 sierpnia 2024 r. zamiast 22 sierpnia 2024 r.⁴²) i osiem dni (15 maja 2024 r. zamiast 23 maja 2024 r.) przed terminem określonym w ww. harmonogramie.

Kierownik wyjaśniła: *Pobranie próbek wody do badań odbywało się w innych terminach niż określone w uzgodnionych harmonogramach poboru próbek wody w ramach samokontroli na rok 2023 i 2024 z Państwowym Inspektorem Sanitarnym w Kielcach ze względu na brak możliwości poboru próbek wody przez firmę obsługującą w tej kwestii Zakład w wyznaczonym terminie. Zmiany tych terminów były uzgadniane telefonicznie z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Kielcach i przez w/w jednostkę akceptowane. Były Prezes wyjaśnił: *Próbki wody do badań pobierane były zgodnie z harmonogramem określonym i zaakceptowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Niewielkie przesunięcia czasowe mogły zdarzać się np. z powodu awarii w danej miejscowości. O takim fakcie informowane było biuro Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i zmiany były każdorazowo konsultowane. Pobranie próbek mogło zdarzyć się wcześniej w przypadku, gdy planowano np. włączenie do wodociągu w danym miejscu. Wszystkimi kwestiami związanymi ze zmianami i odstępstwami od harmonogramu zajmował się kierownik działu i był w stałym kontakcie zarówno z firmą pobierającą próbki do badań, jak i biurem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.**

(akta kontroli str. 309-310, 313-314, 316-317, 334-347, 368, 371)

W okresie objętym kontrolą⁴³ osoby upoważnione przez PPIS w Kielcach przeprowadziły kontrole:

- ujęcia Piekoszków w zakresie zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi, w tym m.in. stanu sanitarno-techniczno-higienicznego poszczególnych budynków, pomieszczeń, tj. ujęcia wody, studnie, stacje uzdatniania wody, hydranty, itp.⁴⁴; w kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości;
- urządzeń wodociągowych na ujęciach wody w: Górkach Szczukowskich, Piekoszowie i Piekoszowie II – kontrola zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi, a w tym: właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji (okresowe przeglądy, czyszczenia), dokonywanie czynności kontrolnych; stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego pomieszczeń / urządzeń obiektu, przestrzegania przez pracodawcę obowiązku ochrony pracowników przed promieniowaniem jonizującym pochodzącym ze źródła naturalnego – radonem, występującym w środowisku pracy, dokonywaniem czynności kontrolnych⁴⁵.

(akta kontroli str. 84-102)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Strefa ochronna obejmująca granice terenu ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych Lesica nie została przez ZUK oznakowana zgodnie z wymogami art. 125 ust. 1 ustawy Prawo wodne. Przepis ten stanowi, że granice terenu ochrony pośredniej oznacza się przez umieszczenie, w punktach przecięcia się

⁴² Dotyczy wyłącznie próbek wody pobranych z wodociągów zaopatrywanych z czterech ujęć, tj. Górki Szczukowskie, Piekoszków I, Szczukowice i Lesica.

⁴³ Stan na 31 października 2024 r.

⁴⁴ Kontrola przeprowadzona 9 kwietnia 2024 r. W protokole wskazano, że m.in. stan techniczny urządzeń wodociągowych wodociągu Piekoszków był prawidłowy, strefa ochrony wody była wydzielona i zabezpieczona przed dostępem osób postronnych, ogrodzona siatką, oznakowana prawidłowo, teren okalający ujęcie był zadbane i zagospodarowany.

⁴⁵ Kontrole przeprowadzone 9 września 2024 r.

granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu, tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej⁴⁶.

(akta kontroli str. 56-58)

Prezes wyjaśniła: *Nie posiadam wiedzy, dlaczego na dzień oględzin, teren ochrony pośredniej ujęcia w Lesicy nie był oznakowany tablicami.*

(akta kontroli str. 138-139, 142-143)

Kierownik wyjaśniła: niezamontowanie tablic wynika z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 145, 149)

Były Prezes nie odniósł się bezpośrednio do powodów nieoznakowania strefy ochronnej obejmującej granice terenu ochrony pośredniej ww. ujęcia wód podziemnych. Wyjaśnił: *Tablice na ujęciach były montowane przed rozpoczęciem przeze mnie pracy w Zakładzie. Tablice nie były wymieniane wcześniej, aby nie dublować kosztów ponieważ na 2024 rok zaplanowałem rozpoczęcie procesu ujednolicania nazewnictwa i znakowania obiektów. Było to opóźnione w czasie ponieważ opóźnienie miał proces inwestycyjny związany z modernizacją automatyki procesów przemysłowych na przepompowniach ścieków oraz ujęciach wody. Nazewnictwo obiektów zostało przygotowane. Realizacja inwestycji związanej z modernizacją obiektów na dzień zakończenia mojej pracy w Zakładzie była w trakcie, więc po jej zakończeniu zapewne do końca doprowadzony zostanie proces ujednolicania nazewnictwa i oznaczenia obiektów.*

(akta kontroli str. 166, 169)

W związku z umieszczeniem ww. tablic informacyjnych, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

2. W latach objętych kontrolą Zakład nie przedłożył Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów, wymaganej udzielonym zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszów⁴⁷, informacji o m.in. jakości świadczonych usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, ich zasięgu, przyczynach i czasie usuwania. Zgodnie z tym zezwoleniem takie informacje należało przedłożyć w terminie do 31 marca każdego roku za rok ubiegły. Ponadto w Zakładzie nie była prowadzona ewidencja skarg i wniosków wraz z dokumentacją ich załatwiania, mimo że prowadzenie takiej dokumentacji jakości świadczonych usług obejmującej taką ewidencją było jednym z warunków ww. zezwolenia.

(akta kontroli str. 6, 124, 318, 320)

Były Prezes wyjaśnił: *Zakład (...) przedkładał rokrocznie sprawozdania z działalności w określonym terminie, które zawierały tego rodzaju informacje.*

(akta kontroli str. 166, 169, 228-280)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Zdaniem NIK, wykonania obowiązku wynikającego z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁸ nie można utożsamiać z realizacją obowiązku sporządzania ww. informacji.

⁴⁶ Lokalizacja czterech tablic informacyjnych została przedstawiona na mapie stanowiącej zał. nr 2 do rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych w miejscowości Lesica, gmina Piekoszów, powiat kielecki, województwo świętokrzyskie.

⁴⁷ Decyzja o sygnaturze GR.7033.2.2015 z 12 czerwca 2015 r.

⁴⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

Prezes wyjaśniła: *Informuję, że nie mam wiedzy, o zakresie i sposobie przekazywania informacji, które zgodnie z Decyzją GR.7033.2.2015 z 12 czerwca 2015 r., powinny być przedkładane Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów do 31 marca każdego roku za rok ubiegły, poza tym, że rocznie Prezes Zarządu sporządza Sprawozdanie z działalności Spółki do 31 marca za rok poprzedni, które to sprawozdanie zawiera część informacji zgodnych z zakresem w/w Decyzji.*

(akta kontroli str. 318, 320)

Kierownik wyjaśniła: *Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie Sp. z o.o. przedkładał comiesięcznie informację o jakości świadczonych usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w postaci comiesięcznych pism z wynikami badań wody wysyłanymi do Urzędu Miasta i Gminy w Piekoszowie za poprzedni miesiąc. Nie jestem w posiadaniu wiedzy z jakich powodów w latach 2023-2024 Zakład nie przedłożył Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów informacji o pozostałych sprawach w terminie do 31 marca każdego roku za rok ubiegły.*

(akta kontroli str. 313, 316)

W kwestii prowadzenia ewidencji skarg i wniosków Prezes i Kierownik wyjaśniły: *Nie mam wiedzy, dlaczego w okresie objętym kontrolą, nie była prowadzona ewidencja skarg i wniosków (...).*

(akta kontroli str. 139, 143, 146, 150)

W ww. sprawie były Prezes wyjaśnił: *W czasie mojej pracy Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie zawsze otwarty był na kwestie ewentualnych zgłaszanych przez mieszkańców problemów. Ogromną większość sytuacji problemowych udawało się rozwiązywać na bieżąco. Mieszkańcy zawsze mieli jednak możliwość zgłoszenia problemu na piśmie, co było uwidaczniane w rejestrze pism przychodzących i kierowane do rozwiązania przez pracownika merytorycznego konkretnego działu, którego sprawa dotyczyła.*

(akta kontroli str. 167, 169)

Powyższe wyjaśnienia byłego Prezesa nie zasługują na uwzględnienie. Udzielone Zakładowi zezwolenie jednoznacznie nakładało na niego obowiązek prowadzenia ewidencji skarg i wniosków.

W związku z założeniem w trakcie kontroli ewidencji skarg i wniosków, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2023-2024 wszystkie ujęcia wody miały ustanowione strefy ochronne obejmujące teren ochrony bezpośredniej, na których Zakład przestrzegał obowiązujących nakazów i zakazu. Na jednym ujęciu została również ustanowiona strefa ochronna obejmująca teren ochrony pośredniej, którego granice nie zostały prawidłowo oznaczone. W ww. okresie Zakład podejmował działania służące zapewnieniu odpowiedniej jakości wody na zarządzanych przez niego ujęciach wody poprzez m.in. zlecenie wykonania analiz prób wody w ramach monitoringu wewnętrznego oraz prace polegające na czyszczeniu i dezynfekcji zbiorników retencjonujących wodę na części ujęć eksploatowanych przez Zakład i zbiornikach. W latach objętych kontrolą Zakład nie wywiązał się z niektórych obowiązków wynikających z udzielonego mu zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszów. Nie przedłożył bowiem w terminie do 31 marca każdego roku za rok ubiegły Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów, wymaganej informacji m.in. o jakości świadczonych usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, ich zasięgu, przyczynach i czasie usuwania oraz do czasu kontroli nie prowadził ewidencji skarg i wniosków.

3. Wykonywanie obowiązków informacyjnych dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia i działania podejmowane w sytuacjach kryzysowych

Opis stanu faktycznego

W latach objętych kontrolą od PPIS w Kielcach do ZUK wpłynęły 5 stycznia 2023 r. i 2 lutego 2024 r. oceny okresowe jakości wody z urzędzeń wodociagowych wodociągów (odrębnie dla każdego) Piekoszków I i II, Szczukowice, Górki Szczukowskie i Lesica w zakresie parametrów mikrobiologicznych oraz fizykochemicznych odpowiednio za 2022 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.) i 2023 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.). PPIS w Kielcach stwierdził przydatność do spożycia przez ludzi próbek wody pobranej w ww. okresach z każdego z ww. wodociągów. Ponadto wskazał, że w odniesieniu do:

- wodociągu Lesica – w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. wystąpiło krótkotrwałe pogorszenie parametrów jakości wody⁴⁹, które zobowiązywało ZUK do podjęcia działań naprawczych; po ich realizacji zawartość kwestionowanego parametru, tj. bakterii grupy coli spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁵⁰;
- wodociągu Piekoszków I – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. nie wystąpiły nieprawidłowości w zakresie parametrów jakości wody, które zobowiązywałyby ZUK do podejmowania działań naprawczych, a w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. stwierdzono zawartość azotanów bliską wartości parametrycznej (PPIS w Kielcach wystosował szereg pism interwencyjnych do Zakładu oraz organów samorządowych informujących o konieczności podjęcia działań naprawczych wobec stwierdzanych wartości ww. parametru);
- wodociągów Piekoszków II, Górki Szczukowskie i Szczukowice – w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. nie wystąpiły nieprawidłowości w zakresie parametrów jakości wody, które zobowiązywałyby Zakład do podejmowania działań naprawczych.

(akta kontroli str. 36-46)

W trakcie kontroli (14 października 2024 r.), po uprzednim kontakcie telefonicznym z pracownikiem PPIS w Kielcach, ZUK otrzymał oceny obszarowe jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za 2022 r. i 2023 r. dla miasta i gminy Piekoszków.

(akta kontroli str. 36, 47, 283-287)

W okresie objętym kontrolą ZUK informował mieszkańców gminy Piekoszków o jakości wody przeznaczonej do spożycia poprzez zamieszczane na stronie Zakładu sprawozdań z badań próbek wody (w ramach monitoringu wewnętrznego oraz nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Kielcach) pobranych z wodociągów zarządzanych przez ZUK. Prezes i Kierownik wyjaśniły, że: *W sytuacjach związanych z zanieczyszczeniem wody, stosowne decyzje i komunikaty wydane przez PPIS, również zamieszczane są na stronie internetowej Zakładu oraz na gminnych tablicach ogłoszeń rozmieszczonych na obszarze, którego zanieczyszczenie dotyczy.*

(akta kontroli str. 138, 142, 145, 149, 158-162)

Ustalono, że otrzymane w latach 2023-2024 (do 26 listopada) przez ZUK sprawozdania z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z objętych

⁴⁹ Dwukrotnie – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. i jednokrotnie – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.

⁵⁰ Dz. U. poz. 2294.

szczegółową analizą ujęć wodociągów Piekoszków II, Szczukowice i Lesica (łącznie 40) zostały zamieszczone na stronie Zakładu⁵¹:

- niezwłocznie (31 przypadków – 77,5%), tj. w tym samym dniu – 15 przypadków⁵²; po upływie: jednego dnia – dwa przypadki⁵³, trzech dni – trzy przypadki⁵⁴, czterech dni – pięć przypadków⁵⁵, 11 dni – sześć przypadków⁵⁶,
- z opóźnieniem (dziewięć przypadków – 22,5%), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 158-162)

W kwestii niewykorzystywania innych niż strona internetowa Zakładu kanałów informacyjnych, które zapewniałyby dotarcie informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych szerszemu gronu mieszkańców, w szczególności osobom starszym i wykluczonym cyfrowo, Prezes wyjaśniła: *W okresie objętym kontrolą Zakład informował mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia, poprzez zamieszczenie na stronie Spółki sprawozdań z analiz prób wody. Ponadto, zgodnie z obowiązującym „Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszków” (§ 22) wszystkim zainteresowanym udostępnia się m.in. wyniki ostatnio przeprowadzonych analiz jakości wody. Sposób informowania odbiorców o jakości wody określa również § 26 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W przypadku zanieczyszczenia wody, stwierdzonego na podstawie badań prób wody pobranych w ramach monitoringu wewnętrznego, Zakład informuje niezwłocznie Wójta/Burmistrza oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o parametrach, które nie spełniają wymagań dla wody przeznaczonej do spożycia. W sytuacji, kiedy przekroczenia stwierdza „Sanepid” w ramach nadzoru nad jakością wody do spożycia, informuje o tym fakcie przedsiębiorstwo i Wójta/Burmistrza. W obydwu przypadkach, po stwierdzeniu przekroczeń norm dla parametrów, które musi spełniać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, wydaje stosowne decyzje o braku przydatności wody do spożycia, lub o warunkowej przydatności wody do spożycia. Częstotliwość podawania informacji o jakości wody związana jest z częstotliwością poboru prób wody do badania. Sprawozdania z badań zamieszczane są na stronie internetowej Spółki, a na wniosek Mieszkańców, również udostępniane telefonicznie lub w siedzibie Zakładu. Sprawozdania te są również przesyłane do Urzędu Gminy. W sytuacjach związanych z zanieczyszczeniem wody, stosowne decyzje i komunikaty wydane przez PPIS, również zamieszczane są na stronie internetowej Zakładu, oraz na gminnych tablicach ogłoszeń rozmieszczonych na obszarze, którego zanieczyszczenie dotyczy. Z informacji uzyskanych przez Pracowników Zakładu wynika, że informacje dot. zanieczyszczenia wody z komunikatami PPIS przekazywane są również do Sołtysów sołectw objętych zanieczyszczeniem. (...).* Były Prezes wyjaśnił: *O jakości wody informowano zarówno poprzez stronę internetową zakładu ale też poprzez cyklicznie wysyłane informacje pisemne do Urzędu Miasta i Gminy Piekoszków wraz z załączanymi sprawozdaniami z badań.*

⁵¹ Dobór celowy wg osądu kontrolera.

⁵² Po pięć przypadków dotyczących sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszków II, Szczukowice i Lesica.

⁵³ Dotyczy sprawozdań z badań próbek wody z wodociągu zaopatrywanego z ujęcia Lesica.

⁵⁴ Po jednym przypadku dotyczącym sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszków II, Szczukowice i Lesica.

⁵⁵ Trzy przypadki dotyczące sprawozdań z badań próbek wody z wodociągu zaopatrywanego z ujęcia Piekoszków II oraz po jednym przypadku dotyczącym sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Szczukowice i Lesica.

⁵⁶ Po dwa przypadki dotyczące sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszków II, Szczukowice i Lesica.

Ponadto w sytuacjach, gdy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydawał komunikaty do mieszkańców związane np. z przekroczonymi parametrami bakteriologicznymi pracownicy po powieleniu ich w miarę możliwości rozwieszali je na tablicach ogłoszeń. O jakości wody Zakład informował również Radnych Rady Miasta i Gminy podczas cyklicznych posiedzeń związanych z przedstawianiem sprawozdania z działalności Zakładu.

(akta kontroli str. 318, 320, 368, 371)

Z przekazanych przez pracowników Zakładu informacji wynika, że w latach objętych kontrolą do ZUK wpłynęły trzy wnioski o udostępnienie informacji publicznej⁵⁷ dotyczące kontrolowanych zagadnień. Zakres tych wniosków dotyczył m.in.:

- podania informacji o połączeniu wodociągu ujęcia Piekoszów I z wodociągiem ujęcia Piekoszów II; w przesłanym drogą elektroniczną piśmie (taką formę przekazania informacji wskazano we wniosku) były Prezes wyjaśnił, że sieć wodociągowa w miejscowości Piekoszów jest połączona i umożliwia podawanie wody z obu ujęć w każdą stronę, jednak jest zamknięta zasuwa, która ogranicza podawanie wody z jednego i drugiego ujęcia (woda z obu ujęć nie miesza się); udostępnienie ww. informacji nastąpiło z opóźnieniem, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- przesłania dokumentacji dotyczącej stref ochrony pośredniej ujęć wody Piekoszów I, Piekoszów II oraz Szczukowice-Cielętnik; udostępnienie ww. informacji nastąpiło z opóźnieniem, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- udostępnienia „Analizy ryzyka, oceny zagrożenia zdrowotnego dla ujęcia wody w m. Szczukowice-Cielętnik i ujęcia Górki Szczukowskie” przekazanej przez ZUK wojewodzie świętokrzyskiemu; wnioskowaną dokumentację przesłano drogą elektroniczną (taką formę przekazania informacji wskazano we wniosku), jednak z opóźnieniem powiadomiono wnioskodawcę o powodach opóźnienia udostępnienia informacji publicznej oraz o terminie, w jakim Zakład udostępni informację, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 103-111)

Z otrzymanych od pracowników Zakładu informacji wynika, że w latach 2023-2024 (30 października) do ZUK nie wpłynęły skierowane bezpośrednio do Prezesa Zarządu ZUK skargi lub wnioski dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w szczególności jej jakości oraz zapewnienia ochrony ujęć. Wpłynęły natomiast trzy reklamacje od osób fizycznych⁵⁸ dotyczące jakości wody z ujęcia Piekoszów II. Zdaniem tych osób woda z tego ujęcia nie nadawała się do spożycia, z uwagi na jej skażenie azotanami i bakterią coli neutralizowaną chlorem szkodliwym dla zdrowia i życia ludzi. W odpowiedzi były Prezes poinformował, że woda z tego ujęcia nadaje się do spożycia, spełnia wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Nadmienił, że ww. ujęcie jest również kontrolowane przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną oraz przez Zakład poprzez wykonywanie tzw. monitoringu wewnętrznego. W nawiązaniu do tych wyjaśnień jedna z ww. osób fizycznych dopytywała, na podstawie jakich badań były Prezes twierdzi, że woda z ujęcia Piekoszów II nadaje się do spożycia. Wskazała m.in, że ostatnie publikowane wyniki badań wody z tego ujęcia pochodzą z 16 listopada 2022 r. Zwróciła się o wyjaśnienie stanowiska innego Prezesa Zakładu w kwestii rozważenia możliwości zastosowania innych, niż stałe chlorowanie, rozwiązań służących dezynfekcji wody. W odpowiedzi były Prezes podtrzymał, że

⁵⁷ Jeden w 2023 r. i dwa w 2024 r. (na 31 października 2024 r.).

⁵⁸ Wszystkie w 2023 r. (z czego jedna stanowiła nawiązanie do odpowiedzi byłego Prezesa na wcześniejszą reklamację).

woda z tego ujęcia nadaje się do spożycia, a nadzór nad jej jakością sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Nie odniósł się jednak do pozostałych z ww. kwestii, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dwie reklamacje⁵⁹ zostały rozpatrzone odpowiednio z jednodniowym i ponad miesięcznym (o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*) opóźnieniem.

(akta kontroli str. 112-123)

W obowiązującym w latach 2023-2024 gminnym planie zarządzania kryzysowego na terenie gminy Piekoszów nie przewidziano żadnych działań w zakresie awaryjnego zaspokajania przez ZUK potrzeb mieszkańców w sytuacjach odnoszących się do jakości wody. Kwestie te uregulowano w wewnętrznej procedurze, szczegółowo opisanej w obszarze drugim niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 132)

W związku z zagrożeniem związanym z jakością wody⁶⁰ stwarzającym realne i bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludzi, PPIS w Kielcach decyzją z 13 stycznia 2023 r. zarządził zakaz spożycia wody przez ludzi z zarządzanych przez ZUK urządzeń wodociagowych wodociągu Lesica (nowy odcinek) zaopatrujących 12⁶¹ gospodarstw domowych w Gałęzicach. W decyzji podano, że pismem z 13 stycznia 2023 r. ZUK poinformował o przeprowadzeniu płukania omawianej sieci i jej dezynfekcji oraz, że zapewni wodę konsumentom. Jako, że przeprowadzone analizy próbek wody pobranej z ww. urządzeń wodociagowych w dniu 16 stycznia 2023 r. (data wpływu do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach – 19 stycznia 2023 r.) wykazały, że woda z tych urządzeń spełnia wymagania mikrobiologiczne, PPIS w Kielcach decyzją z 19 stycznia 2023 r. stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi z tych urządzeń wodociagowych i wygasił decyzję z 13 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 288-294)

Ustalono, że zgodnie z *Procedurą Zakład m.in.*

- poinformował Burmistrza o zaistniałej sytuacji (w dniu 13 stycznia 2023 r. Kierownik Działu Eksploatacji i Rozwoju ZUK przesłał drogą elektroniczną do pracownika stanowiska ds. zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej Urzędu Miasta i Gminy w Piekoszowie informację o skażeniu biologicznym oraz działaniach naprawczych; do informacji załączony został protokół z narady koordynacyjnej, w którym wskazano, że m.in. wykonawca sieci zamknie nową sieć i podda ją chlorowaniu, następnie pobierze próbki wody do badania, odpięto nową sieć od istniejącej) (§ 10 ust. 1 pkt 2 lit.a *Procedury*);
- kontaktował się telefonicznie i drogą elektroniczną z PPIS w Kielcach (§ 10 ust. 1 pkt 2 lit.b *Procedury*);
- poinformował mieszkańców o zagrożeniu związanym z jakością wody i odwołaniu tego zagrożenia poprzez rozpowszechnienie informacji na stronie internetowej Zakładu⁶² oraz jej wywieszenie na tablicach informacyjnych w miejscowości, której dotyczyło zagrożenie (§ 11 pkt 1 i 3 oraz § 13 ust. 2 *Procedury*); Zakład nie poinformował o zagrożeniu i odwołaniu tego niebezpieczeństwa z wykorzystaniem ulotek informacyjnych oraz prasy lokalnej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- zapewnił awaryjne zaopatrzenie w wodę (§ 12 ust. 1 pkt 2 *Procedury*).

(akta kontroli str. 71-83, 288-308, 356-367, 430-436)

⁵⁹ Z czego jedna stanowiła nawiązanie do odpowiedzi byłego Prezesa.

⁶⁰ Obecność bakterii grupy coli wykazały wyniki analizy wody pobranej 10 stycznia 2023 r. (data wpływu do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach – 13 stycznia 2023 r.).

⁶¹ Ok. 50 odbiorców.

⁶² Odpowiednio 13 i 19 stycznia 2023 r.

Zakład nie poinformował mieszkańców na stronie internetowej Urzędu o ww. zagrożeniu związanym z jakością wody i odwołaniu tego zagrożenia (taki obowiązek nakładał na Prezesa ZUK § 11 pkt 2 oraz § 13 ust. 2 *Procedury*, pomimo że Zakład nie jest zarządcą tej strony). Odnosząc się do zwrócenia się do Urzędu o zamieszczenie ww. informacji na ich stronie internetowej były Prezes wyjaśnił: *Ze względu na brak dostępu do dokumentów Spółki trudno mi odnieść się konkretnie do tej sytuacji i opisać sposób przekazania informacji. Zakład w przypadku otrzymania decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w tej sprawie z pewnością podjął kroki w celu poinformowania Urzędu Miasta i Gminy Piekoszów. Co więcej warto nadmienić, że decyzja wraz z komunikatem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego każdorazowo w takich sytuacjach była dostarczana bezpośrednio od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego do Urzędu Miasta i Gminy Piekoszów.*

(akta kontroli str. 314, 317, 369, 372)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Udostępnianie informacji publicznej w ZUK odbywało się z naruszeniem art. 13 ust. 1 i 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, gdyż:
 - udostępnienie informacji publicznej, poprzez informacje o strefach ochrony pośredniej ujęć wody (Piekoszów I, Piekoszów II oraz Szczukowice-Cielętnik) i o m.in. połączeniu wodociągów ujęcia Piekoszów I z ujęciem Piekoszów II, w związku ze złożonymi odpowiednio 9 lutego 2024 r. (data wpływu) i 28 sierpnia 2023 r. (data wpływu) wnioskami o udostępnienie informacji publicznej Prezesa Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Piekoszów „NATURA” Klubu Ochrony Środowiska „Natura” w Piekoszowie, nastąpiło z opóźnieniem wynoszącym odpowiednio 11 (5 marca 2024 r.) i osiem dni (19 września 2023 r.) po upływie ustawowego terminu. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 15 ust. 2 ustawy;

(akta kontroli str. 103-107, 389-390, 398)

Były Prezes wyjaśnił: (...) *przez cały okres mojej pracy w Zakładzie Usług Komunalnych w Piekoszowie starałem się wspólnie z pracownikami Zakładu na bieżąco odpowiadać na składane wnioski. Każda sprawa jest inna i niejednokrotnie aby odpowiedzieć na pismo nawet jednozdaniowo należało rozeznaczyć sprawę z każdej możliwej strony, merytorycznej, jak i prawnej. Stąd konieczne było weryfikowanie takich spraw z pracownikami oraz radcami prawnymi. Zakres pracy Zakładu oraz złożoność poszczególnych spraw sprawiał, że mogły zdarzać się opóźnienia w odpowiadaniu na pojedyncze wnioski. Nie mogę szczegółowo odnieść się akurat do opisanych spraw bo nie mam aktualnie dostępu do dokumentów Spółki.*

(akta kontroli str. 146, 150, 152-153, 139, 143, 369, 372, 389-390, 398)

- o powodzie opóźnienia udostępnienia informacji publicznej, której dotyczył wniosek Prezesa Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Piekoszów „NATURA” Klubu Ochrony Środowiska „Natura” w Piekoszowie⁶³ oraz o terminie, w jakim zostanie ona udostępniona został on powiadomiony⁶⁴

⁶³ Złożony 26 lipca 2024 r. wniosek o udostępnienie informacji publicznej poprzez m.in. przesłanie „Analizy ryzyka, oceny zagrożenia zdrowotnego dla ujęcia wody w m. Szczukowice-Cielętnik i ujęcia Górki Szczukowskie”.

⁶⁴ E-mail przesłany przez Główną Księgową na adres wskazany we wniosku o udostępnienie informacji publicznej.

30 sierpnia 2024 r., tj. 21 dni po upływie ustawowego 14-dniowego terminu (9 sierpnia 2024 r.) na udostępnienie informacji publicznej. Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, jeżeli informacja publiczna nie może być udostępniona w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, podmiot obowiązany do jej udostępnienia powiadamia w tym terminie o powodach opóźnienia oraz o terminie, w jakim udostępni informację, nie dłuższym jednak niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku. Ponadto w skierowanym do wnioskodawcy e-mailu Główna Księgowa wskazała, że pierwotny termin udostępnienia informacji publicznej przypadał na 25 sierpnia 2024 r., kiedy tym terminem był 9 sierpnia 2024 r.

(akta kontroli str. 103, 108-111)

Główna Księgowa wyjaśniła: *Opóźnienie w powiadomieniu wnioskodawcy o powodzie opóźnienia udostępnienia informacji publicznej spowodowane było okresem urlopowym oraz zaistniałymi brakami kadrowymi (...).* Wyjaśniła również, że nie są jej znane powody przywołania w e-mailu błędnego pierwotnego terminu udzielania informacji publicznej.

(akta kontroli str. 135-137)

Kierownik wyjaśniła: *Nie mam wiedzy dlaczego nie powiadomiono Prezesa Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Piekoszów „NATURA” Klubu Ochrony Środowiska „Natura” w Piekoszowie o powodach opóźnienia udostępnienia informacji publicznej. Po rozmowie ze mną na tą informację zobligował się odpowiedzieć Pan Prezes Zarządu. Nadmieniam jednocześnie, że w terminie 06.09.2024 r.-29.09.2024 r. przebywałam na zwolnieniu chorobowym.*

(akta kontroli str. 146, 150-151)

Odnosząc się do ww. spraw związanych z udostępnieniem informacji publicznej były Prezes wyjaśnił: *Przez cały okres mojej pracy w Zakładzie (...) starałem się wspólnie z pracownikami Zakładu na bieżąco odpowiadać na składane wnioski. Każda sprawa jest inna i niejednokrotnie aby odpowiedzieć na pismo nawet jednozdaniowo należało rozeznaczyć sprawę z każdej możliwej strony, merytorycznej, jak i prawnej. Stąd konieczne było weryfikowanie takich spraw z pracownikami oraz radcami prawnymi. Zakres pracy Zakładu oraz złożoność poszczególnych spraw sprawiał, że mogły zdarzać się opóźnienia w odpowiadaniu na pojedyncze wnioski. Nie mogę szczegółowo odnieść się akurat do opisanych spraw bo nie mam aktualnie dostępu do dokumentów Spółki.*

(akta kontroli str. 167, 169)

2. Były Prezes nieterminowo rozpatrzył reklamację osoby fizycznej dotyczącą jakości wody z ujęcia Piekoszów II dostarczanej do spożycia złożoną w Zakładzie 10 maja 2023 r., tj. z opóźnieniem wynoszącymi 40⁶⁵ dni po 21-dniowym terminie jej rozpatrzenia. Zgodnie z § 21 ust. 3 załącznika⁶⁶ do uchwały nr XVI/128/2019 Rady Gminy Piekoszów z dnia 31 października 2019 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszów⁶⁷, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane rozpatrzyć reklamację bez zbędnej zwłoki, w terminie nie dłuższym jednak niż 21 dni od dnia złożenia reklamacji w siedzibie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego lub jej doręczenia przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w inny

⁶⁵ Rozpatrzenie reklamacji nastąpiło 10 lipca 2023 r. (data wysyłki listu).

⁶⁶ Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piekoszów.

⁶⁷ Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 4323, ze zm.

sposób, a w razie konieczności spowodowanej wykonaniem ekspertyz, prowadzeniem postępowania wyjaśniającego itp. termin ten może ulec przedłużeniu do 60 dni. Ponadto udzielona przez niego odpowiedź była nierzetelna. Nie odniósł się w niej do kwestii, że ostatnie publikowane wyniki badań z ujęcia Piekoszów II były z 16 listopada 2022 r. oraz możliwości zastosowania innych, niż chlorowanie, rozwiązań służących dezynfekcji wody.

(akta kontroli str. 112-123)

Były Prezes wyjaśnił: *Przez cały okres mojej pracy w Zakładzie (...) starałem się wspólnie z pracownikami Zakładu na bieżąco odpowiadać na składane wnioski. Każda sprawa jest inna i niejednokrotnie aby odpowiedzieć na pismo nawet jednozdaniowo należało rozeznaczyć sprawę z każdej możliwej strony, merytorycznej, jak i prawnej. Stąd konieczne było weryfikowanie takich spraw z pracownikami oraz radcami prawnymi. Zakres pracy Zakładu oraz złożoność poszczególnych spraw sprawiał, że mogły zdarzać się opóźnienia w odpowiadaniu na pojedyncze wnioski. Nie mogę szczegółowo odnieść się akurat do opisanych spraw bo nie mam aktualnie dostępu do dokumentów Spółki.*

(akta kontroli str. 168-169)

Kierownik wyjaśniła: *Nie mam wiedzy dlaczego reklamacja osoby fizycznej P.W. została rozpatrzona z opóźnieniem ze względu na to, iż ta reklamacja nie została zadekretowana do działu w którym pracowałam. Na tamten czas nie obejmowałam kierowniczego stanowiska w Zakładzie. Nadmienila: Nie mam wiedzy dlaczego nie odniesiono się do reklamacji Pana P.W. w części dotyczącej ostatnich opublikowanych wyników badań, a także możliwości zastosowania innych rozwiązań służących dezynfekcji wody.*

(akta kontroli str. 147, 151)

3. W latach 2023-2024⁶⁸ dziewięć (22,5%) z łącznie 40 sprawozdań dotyczących badań próbek wody (w ramach monitoringu wewnętrznego) z wodociągów zaopatrywanych z objętych szczegółową analizą ujęć Piekoszów II, Szczukowice i Lesica nie zostało niezwłocznie⁶⁹ opublikowanych na stronie internetowej ZUK, co było działaniem nierzetelnym. Na tej stronie zostały one zamieszczone po upływie 22 dni (trzy przypadki⁷⁰), 37 (trzy przypadki⁷¹) i 84 dni (trzy przypadki⁷²) od daty ich wpływu do Zakładu. Ze zwłoką (dopiero w trakcie kontroli, tj. 29 listopada 2024 r.; 529 dni od daty wpływu do ZUK) zostały zamieszczone na stronie internetowej Zakładu sprawozdania z próbek wody pobranych 10 maja 2023 r. (data wpływu do Zakładu: 19 czerwca 2023 r.) z wodociągów zaopatrywanych ze wszystkich ujęć wody zarządzanych przez Zakład.

(akta kontroli str. 158-162, 324-326, 334-347)

Informatyk zamieszczający ww. sprawozdania na stronie internetowej ZUK wyjaśnił, że nie pamięta czym było spowodowane opóźnienie w zamieszczeniu części sprawozdań (dotyczy tych zamieszczonych z opóźnieniem wynoszącym 37 i 84 dni), a pozostałą część sprawozdań (dotyczy tych zamieszczonych z opóźnieniem wynoszącym 22 dni) zamieścić dzień po ich otrzymaniu z działu Eksploatacji i Rozwoju/Rozwoju i Inwestycji. Odnosząc się do 529-dniowej zwłoki

⁶⁸ Do 26 listopada 2024 r.

⁶⁹ Tj. po upływie nie później niż 14 dni od wpływu ww. sprawozdań do Zakładu.

⁷⁰ Po jednym przypadku dotyczącym sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszów II, Szczukowice i Lesica.

⁷¹ Po jednym przypadku dotyczącym sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszów II, Szczukowice i Lesica.

⁷² Po jednym przypadku dotyczącym sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć Piekoszów II, Szczukowice i Lesica.

w zamieszczeniu sprawozdania wyjaśnił, że nie pamięta powodów tego opóźnienia.

(akta kontroli str. 163-165, 322-323)

Kierownik wyjaśniła, że przesłanie informatykowi sprawozdań do zamieszczenia na stronie internetowej z opóźnieniem wynikało z przeoczenia.

(akta kontroli str. 313, 316)

Były Prezes wyjaśnił: *Pracując w Zakładzie Usług Komunalnych starałem się znacząco poprawić komunikację Spółki zarówno z Urzędem Miasta i Gminy Piekoszów jak i mieszkańcami gminy. Wielokrotnie na zebraniach kierowników Zakładu prosiłem i zwracałem uwagę na istotę tej kwestii. Jeśli zdarzyły się opóźnienia związane z umieszczeniem sprawozdań z badań mogły one wynikać z niedopatrzenia pracownika zajmującego się tą kwestią. W przypadku, gdy dotarła do mnie taka informacja reagowałem i nakazywałem umieszczenie brakującego sprawozdania. Odnosząc się do przypadku zamieszczenia informacji w trakcie kontroli NIK wyjaśnił: Ze względu na brak dostępu do dokumentów Spółki trudno mi odnieść się konkretnie do tej sytuacji. Nie miałem wiedzy o tym, że sprawozdania nie ma na stronie internetowej.*

(akta kontroli str. 369-370, 372)

4. Zakład nie poinformował mieszkańców, w sposób przewidziany w § 11 pkt 4 i 5 oraz § 13 ust. 2 *Procedury*, tj. odpowiednio za pomocą informacyjnych ulotek rozpowszechnionych przez sołtysów oraz prasy lokalnej, o zagrożeniu związanym z jakością wody (obecnością bakterii coli) w styczniu 2023 r. w miejscowości Gałęzice i odwołaniu niebezpieczeństwa związanego z występującym pogorszeniem się jakości wody. Ponadto nie został opracowany i rozpowszechniony harmonogram dostaw awaryjnych wody. Wymóg opracowania i rozpowszechnienia takiego harmonogramu wynikał z § 12 ust. 2 pkt 2 *Procedury*. Jednocześnie *Harmonogram działania na wypadek skażenia wody pitnej, przerw w dostawach wody oraz awarii oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Piekoszów*⁷³ taki obowiązek nakładał na Prezesa Zakładu.

(akta kontroli str. 71-83, 295-298)

Odnosząc się do niepoinformowania mieszkańców za pomocą ulotek i prasy lokalnej były Prezes wyjaśnił: *Ze względu na brak dostępu do dokumentów Spółki trudno mi odnieść się konkretnie do tej sytuacji i opisać sposób przekazania informacji. Zakład w przypadku otrzymania komunikatu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w tej sprawie z pewnością podjął kroki w celu poinformowania mieszkańców. W kwestii harmonogramu wyjaśnił: (...). Szczegółowe odniesienie się przez mnie do niektórych kwestii w tym momencie jest utrudnione ze względu na to, że 31 sierpnia 2024 roku zakończyłem pracę w Zakładzie Usług Komunalnych w Piekoszowie i nie mam dostępu do dokumentów Spółki. W przypadku problemów z jakością wody przyjmuje się różne formy jej dostarczania. Niektóre samorządy organizują dowożenie wody beczkowozami ustawianymi w miejscach publicznych lub jeżdżących po miejscowościach wtedy rzeczony harmonogram jest niezbędny. W gminie Piekoszów było ono organizowane w inny sposób. Do mieszkańców dowożona była woda butelkowana oraz w miarę konieczności (w zależności od zapisów decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego) woda do celów sanitarnych dowożona przez jednostki OSP (system objazdowy). Woda butelkowana dowożona była do nieruchomości zasilanych z gminnego wodociągu. W przypadku nieobecności mieszkańców woda butelkowana była*

⁷³ Załącznik nr 2 do *Procedury*.

zostawiana przy nieruchomości. Opracowanie i dostarczanie harmonogramu w sytuacji konieczności natychmiastowego rozpoczęcia dostarczania wody nie przyspieszyłby procesu dostarczania, co więcej taka informacja i tak w krótkim czasie nie dotarłaby do mieszkańców. Woda butelkowana trafiała do wszystkich mieszkańców w ciągu jednego dnia, więc harmonogram i tak nie przyniósłby wymiernych efektów. Czas potrzebny na opracowanie i rozdysponowanie harmonogramu wykorzystywano na efektywne dostarczanie wody, w co zaangażowana była większość dostępnych w danym momencie pracowników Spółki.

(akta kontroli str. 369, 372, 394, 396)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętym kontrolą ZUK informował mieszkańców gminy Piekoszów o jakości wody przeznaczonej do spożycia głównie poprzez zamieszczanie na stronie Zakładu wyników badań próbek wody pobranych z wodociągów zaopatrywanych z zarządzanych przez niego ujęć. Zamieszczanie 22,5% takich sprawozdań z wodociągów zaopatrywanych z objętych szczegółową analizą ujęć wody nastąpiło z opóźnieniem wynoszącym od 22 do 84 dni. Dodatkowo jedno z takich sprawozdań z próbek badań wody pobranych w maju 2023 r. z wodociągów zaopatrywanych ze wszystkich ujęć wody zarządzanych przez Zakład zamieszczono na stronie internetowej Zakładu dopiero w trakcie kontroli, tj. po 529 dniach od ich otrzymania. Nieterminowo rozpatrzono wszystkie trzy wnioski o udostępnienie informacji publicznej dotyczące kontrolowanych zagadnień, które wpłynęły w latach 2023-2024 – nie zachowano wynikającego z przepisów prawa terminu rozpatrzenia dwóch z nich, a w jednej sprawie nie przestrzegano terminu udzielenia informacji o przyczynach opóźnienia oraz planowanym terminie udostępnienia. Ponadto nierzetelnie i ze znacznym opóźnieniem rozpatrzono jedną z trzech reklamacji osób fizycznych dotyczących jakości wody z jednego z ujęć wody. W sytuacji mikrobiologicznego skażenia wody Zakład zapewnił awaryjne zaopatrzenie w wodę mieszkańcom. Jednak o zagrożeniu związanym z jakością wody i odwołaniu związanego z nim niebezpieczeństwa, wbrew obowiązującej *Procedurze*, nie poinformowano mieszkańców przy użyciu wszystkich przewidzianych w niej sposobów. Dodatkowo w związku z tą sytuacją nie został opracowany i rozpowszechniony harmonogram dostaw awaryjnych wody, mimo że taki wymóg wynikał z *Procedury*.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Terminowe udostępnianie informacji publicznej i informowanie o powodzie opóźnienia jej udostępnienia oraz o terminie, w jakim zostanie ona udostępniona.
2. Informowanie mieszkańców o zagrożeniu związanym z jakością wody i odwołaniu niebezpieczeństwa związanego z występującym pogorszeniem się jakości wody z wykorzystaniem wszystkich sposobów przewidzianych *Procedurą* oraz opracowywanie i rozpowszechnianie harmonogramu dostaw awaryjnych wody w sytuacji wystąpienia jej nieprzydatności do spożycia.
3. Coroczne przedkładanie w wyznaczonym terminie Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów informacji wymaganych udzielonym zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Piekoszów.
4. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do aktualnej informacji o jakości wody poprzez niezwłoczne zamieszczanie na stronie internetowej Zakładu

sprawozdań z badań próbek wody z wodociągów zaopatrywanych z ujęć wody zarządzanych przez Zakład.

5. Terminowe i rzetelne rozpatrywanie reklamacji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 13 stycznia 2025 r.

Kontroler
Marcin Sudół
Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/